

GRØNT HJØRNE

OFFENTLIG INFORMASJON | NR 1 | 2016

Derfor sjekker
vi avfallsdunkene
s. 6-7

Kast og bruk
samfunnet
s. 4-5

FOLK FLEST GIR BLAFFEN I BÆREKRAFT

Denne påstanden kommer fra Paal Fures, trendanalytiker i 20 år og sjef for et verdensomspennende kommunikasjonskonsern.

Langt fra holdning til handling

Hans påstand, som er underbygget med flere undersøkelser, er at mange vil markedsføre seg selv som litt bedre enn de er. Maksimalt 1/3 av de som i meningsmålinger sier de gjør «riktige» ting faktisk gjør dem. På spørsmål om man er villig til å betale 10% mer for mer miljøvennlige produkter så svarer 40 % ja. Men når dette deles på 3 så er det ganske få som handler som de sier, og det er handling som teller.

Innovatører, de endringsvillige, majoriteten og bakstreverne

Når det gjelder endringsvilje kan folk, ifølge Fure, deles inn i fire grupper. Bare 2,5 % er såkalte innovatører, de som kommer opp med nye ideer som de prøver å selge inn. En litt større gruppe, ca 12-14 % er endringsvillige, som omfatter de som er positive til å endre sin adferd. Den store majoriteten har ingen ambisjoner om endring, men er villige til å følge etter om alt er lagt til rette.

I tillegg finnes det en ganske stor gruppe bakstrevere som aktivt er imot enhver endring.

Fure anbefaler derfor å for bruke ressursene mot de endringsvillige når vi skal forsøke å endre holdninger for å oppnå bedre kildesortering og gjenvinning. De andre vil ikke respondere før myndighetene legger løsningene i hendene på folk eller stiller krav. Han ser imidlertid ikke helt svart på situasjonen fordi næringslivet har sterkere insitamenter for å oppnå et grønt skifte enn folk flest. Årsaken er at bærekraft lønner seg på sikt, ikke bare økonomisk, men også fordi vi som arbeidstakere er opptatt av disse spørsmålene. En bedrift med god miljøprofil virker framtidsrettet og tiltrekker seg unge, lyse hoder sier Fure.

Viktig at alle følger opp sine intensjoner om å bidra til et bedre miljø

For oss i HAF som har jobbet med holdningsskapende arbeide i 20 år, kjenner vi mye igjen i den beskrivelsen av «folket» som Fure kommer med. Heldigvis så føler vi at gruppen av endringsvillige er økende. Nye sorteringsordninger etterspørres, og innføring av plastsortering i blå poser har gått bedre enn forventet. Som en smitteeffekt av innføringen av blå-posen ser det ut til at bruken av grønne poser for matavfall har tatt seg opp igjen etter en liten nedgang de siste årene.

Så får vi bare håpe at den farge-koden som vi har innført på de forskjellige avfallstypene vi har i avfallsdunken heime, lojalt blir benyttet også i bedrifter og offentlige institusjoner. Og ikke minst at de avfallsselskapene som tilbyr sine tjenester til næringslivet, sender matavfallet til biogassanlegg eller kompostering og plasten til materialgjenvinning på samme måte som HAF gjør med mat og plast fra husholdningene. Noe annet vil på mange måter slå beina unna den jobben vi har gjort for å få fram en god kvalitet på de råstoffene vi skiller ut av avfallet. I tillegg vil det svekke tilliten hos våre kunder som stoler på at de grønne og blå posene går inn i et kretsløp til beste for miljøet. Bli en av de endringsvillige du også og spre dine holdninger til de som fortsatt sitter på gjerde og produserer motargumenter for kildesortering og gjenvinning.

Ha ei riktig god jul og et godt nyttår!

Geir Nerdal
daglig leder

∨ | ∨
VISSTE
DU AT

I løpet av et år vil hver nordmann kvitte seg med nærmere 15 kilo plast.

SMIL TIL EN RENOVATØR!

Selv om det av og til kan virke slik, tømmes ikke avfallsdunker av seg selv. Disse magiske metalldinosaurer som ruller gjennom gatene og jafser i seg avfall og papir, det må jo mennesker til for å operere dem. Så hvordan forløper dagene seg for en renovatør?

Samspill og motivasjon

De viktigste egenskapene til en renovatør er evnen til å arbeide både selvstendig og i team, samt være løsningsorientert. Det er også stort fokus på kundevennlighet, humor og godt lagarbeid. Gode tilbakemeldinger fra kunder og oppdragsgiver bidrar til en positiv hverdag og gir motivasjon i jobben vi gjør.

Jobben krever også at man arbeider effektivt og planmessig, samtidig som man må ha en god fysikk. Det er en krevende jobb, selv med mange hjelpemidler bak på bilen, sier Mari Romstad Ryan som jobber for renovasjonsselskapet RenoNorden AS.

Utfordrende arbeid

I løpet av et år møter vi ulike utfordringer, og spesielt på vinteren kan det være vanskelig. Snø og is med manglende veivedlikehold gjør det noen ganger umulig å komme dit man skal, selv med kjettinger. Innparkerte, innlåste eller bortgjemte dunker er også noe som skaper hodebry,

men kanskje noe ikke alle tenker over i det daglige. Heldigvis er folk generelt veldig hjelpsomme og forståelsesfulle. Om dere holder innkjørslene ryddet for snø, og i tillegg strør sand e.l. de dagene det er glatt, hjelper det oss veldig i det daglige arbeidet. Det hjelper på sikkerheten, i tillegg unngår man at dunkene fryser fast i bakken.

Sjåføren av renovasjonsbilen har flere blindsoner. Et godt tips til publikum er: «ser ikke du sjåføren, ser sannsynligvis ikke han deg heller».

Vi bruker aktivt rotorvarsel for å markere at vi er i arbeid. Da er det viktig å ta hensyn til renovatørene som skal krysse gatene og jobbe ved bilen, og huske på at sjåføren ikke alltid har samme mulighet til å få en god oversikt. Og så er det ikke minst viktig at vi renovatører jobber for stadig å yte bedre service og gjøre renovasjonsordningen til en tjeneste som blir satt pris på av innbyggerne. Der har nok vi litt å gå på selv også.

Takk for at du bryr deg

Renovatørene jobber hardt og ansvarfullt for å gjøre livet lettere for oss alle. Så smil til dine lokale renovatører neste gang de ruller forbi og tømmer dunken din, og de smiler selvfølgelig tilbake til deg!

Våre renovatører skal være vennlige og imøtekommende, og de skal kunne besvare spørsmål du måtte ha om renovasjon.

KAST-OG-BRUK-SAMFUNNET

Det kan føles som at avfallsdunkene er siste stoppested for alt vi kaster. Men i dag er det ikke slik. Avfallsdunker er bare midlertidige rasteplasser for nyttige råvarer som har nye og viktige oppgaver foran seg.

Det finnes egne sekker og beholdere for papp, papir og kartong

Det du kaster her, blir blant annet til nye Grandiosa-esker. Og de store pap-peskene kan du levere på et returpunkt for papp.

Papir og lettkartong skal i papirdunk/sekk hjemme. Husk Returkartonglotteriet, det nytter!

Slik er du med og hjelper til så vi får det meste ut av ressursene her på jorda.

Se på matavfall, for eksempel

Når du kildesorterer matrester etter middagen, knytter dobbelknute på den grønne posen og kaster den i avfallsdunken, er du sannsynligvis med på å produsere miljøvennlig biogjødsel, biogass og strøm. En bil kan kjøre nesten hundre meter på energien fra ett eneste bananskall!

Så var det ketsjupflasken på middagsbordet

Du vet nok at den skal i blå pose, og at vi setter pris på at du skyller den først. Men det du kanskje ikke vet, er at ketsjupflasken blir til blomsterpotter i sitt neste liv, og hvem kan man takke for det? Jo, de som putter plastemballasje i blå pose med dobbelknute på. Snacksposer, skinkepakker og sjampoflasker –skyll dem i kaldt vann hvis de trenger det og få dem i blå poser, så skal vi få satt dem i arbeid.

Men vanlig restavfall kan da vel ikke brukes til noe?

Å jo da. Restavfallet, ting som kulepenner og bleier og stearinlys, blir til fjernvarme og elektrisitet i Sverige, faktisk. Så lenge du husker å kaste restavfallet ditt i vanlige handleposer, vet vi hvor vi skal sende det.

Men, husk å kildesortere alt annet, Slik at det kun er avfall som ikke kan gjenvinnes igjen i restavfallsposen. Absolutt ikke glass, metall, plastemballasje eller mat for å nevne noe.

Hva med den gamle pc-en min?

Mye gammelt elektronisk utstyr kan du returnere til forhandleren, men det finnes også gjenbruksstasjoner som tar imot elektroniske gjenstander som folk ikke vil ha lenger.

Ombruk kan gå litt hit og dit

Har du en gammel bok du vil bli kvitt, eller en gyngestol, eller noe annet folk kan ha glede av, vil f. eks. Askeladden være stedet å gi dem bort. Du kan også høre om noen du kjenner har bruk for det du ikke lenger ønsker å ha. Eller, hva med å bytte med noen andre som er lei av det de har. Her er det mange muligheter.

Grovavfall

Ødelagt treverk og skrapjern, og andre ting som ikke virker lenger, leveres til gjenbruksstasjonen.

På returpunkter kan du faktisk returnere litt av hvert

Blant annet alle klær og sko og andre tekstiler som gardiner og sengetøy. Hvis klærne er ødelagte, kan de sys om til å bli kluter, for eksempel.

Glass og metallemballasje blir forvandlet til ny emballasje, som for eksempel nye glassflasker eller nye hermetikkbokser. Hageavfall som nedfallsfrukt eller kvister og greiner kan leveres på hageavfallsmottak der det blir til kompost og gjødsel.

Farlig avfall bør du åpenbart være forsiktig med

Noe av dette må faktisk destrueres, slik som farlige kjemikalier for eksempel. Du kan ta med lim, maling, beis og impregnerte trematerialer til en gjenbruksstasjon. Og aldri, aldri kast batterier i den vanlige avfallsdunken. De må også leveres til en av våre gjenbruksstasjoner hvor det er eget mottak for batterier eller leveres under den årlige innsamlingen av farlig avfall i Rødboksen. Batteri og lyspærer kan også leveres i butikken hvor du har kjøpt dem.

Det er ikke så komplisert, egentlig

Fra dag til dag handler det mest om å huske litt farger på poser og disse doble knutene, så fikser vi resten. Slik er du med og hjelper til så vi får det meste ut av ressursene her på jorda. Og det er ikke småtterier.

Nei, støvler er ikke plastemballasje

Ikke alle sorterer slik de skal, her er noen av funnene under plastemballasje kontrollen med Grønt Punkt

DERFOR SJEKKER VI AVFALLSDUNKENE

I disse dager begynner vi i HAF å sjekke at alt står bra til med kildesorteringen i avfallsdunker rundt om i regionen. Det er det flere gode grunner til at vi gjør.

Samfunnsavtalen

Før i tiden hadde vi ikke god nok informasjon om avfallssortering, så da gikk alt i samme pose. Og det kan være vanskelig å få et helt folk til å endre rutiner, selv i løpet av lang tid. Slik er det også med avfallssortering. Men nå, i 2016, forventer myndighetene at vi som bor i Norge klarer å sortere avfallet vårt. Det betyr også at de forventer at HAF, altså vi som håndterer avfallet, leverer de forskjellige avfallstypene ferdig sortert der de hører hjemme. Hvis vi ikke oppfyller kravene, får vi fratrukket i oppgjørene fra de vi leverer avfallet til.

La oss ta et eksempel

Alt plastavfallet som skal legges i de blå posene, leverer HAF til Grønt Punkt. Her tar man stikkprøver av posenes innhold for å se hvor mye som faktisk

er plastavfall og hvor mye som har blitt feilsortert. I dag er det så mye feilsortert avfall i disse posene at HAF får fratrukket i oppgjørene.

Og hvis HAF stadig vekk får fratrukket for dårlig sortering, må hver enkelt husstand etter hvert betale høyere renovasjonsavgifter.

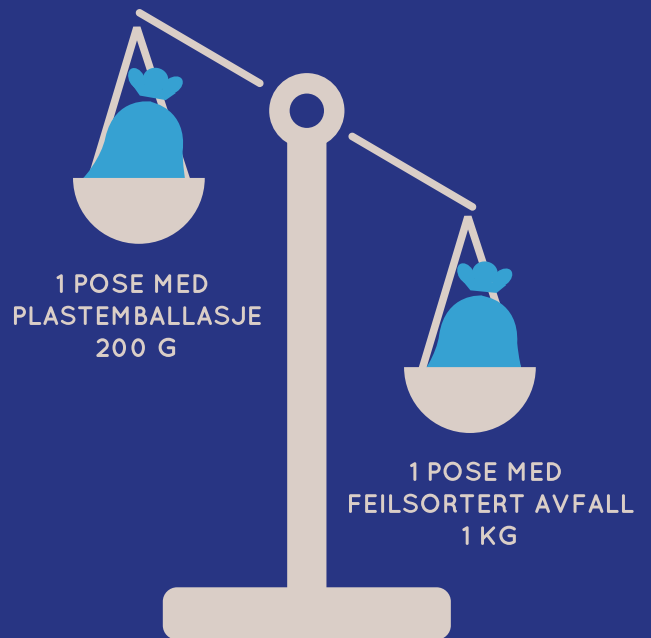
Til det beste for alle

Vi vil derfor foreta stikkprøver av innholdet i avfallsdunker for å finne ut hvor problemet ligger. Vi er selvsagt ikke ute etter å henge ut noen for å være dårlige til å sortere. Og de som kommer for å foreta stikkprøvene skal selvsagt ikke snoke, men få en oversikt over hva som faktisk kastes i de grønne, blå og hvite posene, og evt. komme med tips og innspill som hjelper alle med å få dette riktig.

Det vi derimot håper på, er at hver og en av dere ikke ønsker å være dårligere enn naboen, og at dere tar kildesortering på alvor. Den stille samfunnsavtalen vi har inngått med hverandre sier at vi ønsker å ta vare på miljøet og ressursene vi har. Vi ønsker å kildesortere fordi det er til det beste for oss alle, også ønsker vi at noen skal holde styr på denne avfallshåndteringen. Og det er nettopp det vi i HAF nå gjør. Vi forsøker så godt vi kan å holde styr på dette, slik at verken mennesker eller miljø blir nødt til å betale en høy pris for dårlig avfallshåndtering og ressurser som blir borte i røyk.

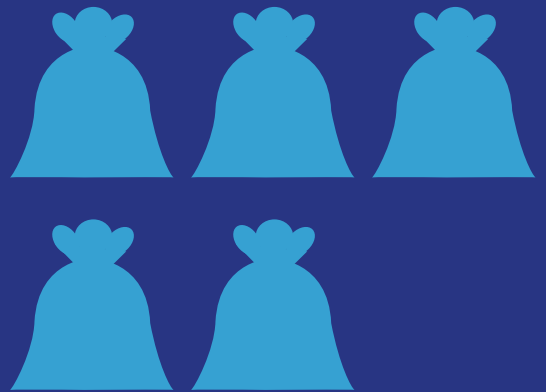
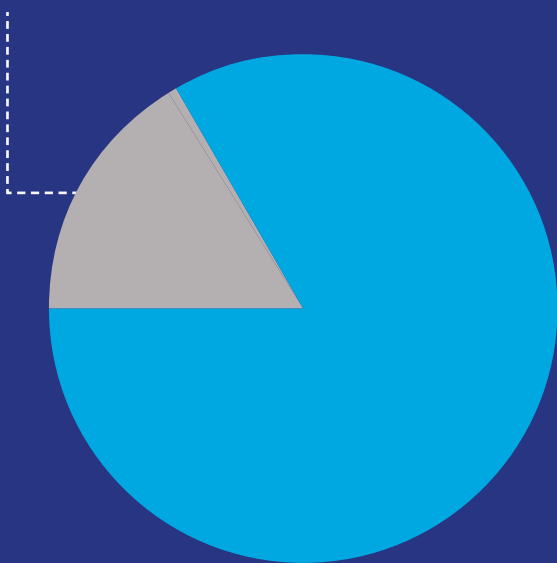
Myndighetene forventer at vi som bor i Norge klarer å sortere avfallet vårt.

I september hadde Grønt Punkt sammen med HAF en kontroll over innsamlet plastemballasje. Det ble kontrollert 750 poser som tilsammen veide 380 kg.

61,1 KG

var feilsortert avfall

13 KG

MAT OG TILGRISSET
PLASTEMBALLASJE

7,5 KG

ANNET
RESTAVFALL

0,2 KG

EE-AVFALL OG
FARLIG AVFALL

1,7 KG

AVISPAPIR, PAPP
OG KARTONG

1,6 KG

GLASS OG
METALL

4,7 KG

KLÆR, TEKSTILER
OG SKO

29 KG

FEILSORTERT
POSER

2 KG

FEILSLÅTTE
POSER

1,3 KG

MEDISINSK AVFALL

16,1 %

feilsortert avfall.
10 % er grensen for hva som godtas før man får fratrukk i oppgjørene.

Av totalt 750 blåposer, inneholdt 40 av disse feilsortert avfall som vått papir, store støvler, tekstiler og andre feilsorteringer.

Med tanke på at en pose korrekt sortert plastavfall i blå pose veier ca. 200 gram, veier de feilsorterte ofte mer enn 1 kg. Da skal det ikke mange feilsorterte posene til før det utgjør mye på den totale vekten/ prosentandelen.

Ved denne tellingen utgjorde ca. 40 feilsorterte poser 16,1 % av den totale vekten til de 750 posene.

Vi ber derfor alle om å kun bruke de blå posene til plastemballasje og de grønne til matavfall da bare noen få feilsorterte poser utgjør så mye som det her vises til.

GJENVINN JULEPAPIRET

i år skal glanset julepapiret gå i restavfallet. Heldigvis finnes det miljøvennlige alternativer.

Glimrende gråpapir

Problemet med vanlig gavepapir er at det inneholder for mye farge og voks og for lite faktisk papir til å gjenvinnes. Derfor er det fint at det nå finnes flere gode miljøvennlige alternativer. Det mest kjente gjenvinnbare innpakkingspapiret er gråpapir, eller kraftpapir som det også kalles. Nå for tiden får man kjøpt gråpapir i fine farger og mønstre, og flere butikker selger også andre typer resirkulerbart gavepapir. Hvis mange av dere som pakker inn presanger til jul kjøper miljøvennlig gavepapir, sender det et signal til butikkene om at de kan satse på slike produkter også i fremtiden. Det håper vi at dere gjør!

I korte trekk:

- Pakk inn gavene i resirkulerbart papir

Kast vanlig gavepapir i restavfallet

Kast miljøvennlig gavepapir i papirsekk/papirdunk

God jul!

Egen papirdunk

Ønsker du en egen dunk til papiravfallet kan du få dette i stede for sekk.

**Pris for dunk (80-190 l)
264,- kr i året.**

Om du og naboen går sammen og deler på en dunk blir det gratis.

NB! Kun tilgjengelig tjeneste dersom du har papirsekkhenting.

Vi deler ut julepapir!

HAF deler i år ut en rull miljøvennlig julepapir til alle husstander i våre seks kommuner.

Følg også med på vår Facebookside frem mot jul for tips og sjansen til å vinne fine premier! Vi vil kjøre en konkurranse på: hvem lager den fineste gaven av miljøvennlig julepapir?

Helgeland
Avfallsforedling
IKS

GRØNT HJØRNE

Redaktør | Geir Nerdal
Tekst | Totaltekst AS og HAF
Foto | HAF
Illustrasjon | Spiren Design og Foto AS
Opplag | 17.000
Papir | Miljømerket
Design | www.spirendesign.no
Spiren Design og Foto AS

Besøksadresse | Nordre gate 21, 8622 Mo i Rana
Postadresse | Postboks 1295, 8602 Mo i Rana
Kontortid | mandag – fredag kl 08.00–15.30
Tlf kundesenter | 75 19 82 00
E-post | haf-info@haf.no
Web | www.haf.no

